

מועד חשוון תשפ"ב

בס"ד

בחינה בהלכות איסור והיתר

ח' חשוון תשפ"ב

הנחיות לנבחן:

- יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
- אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
- לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
- חלק א' - עיון – 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ב' - יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.
- יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. מליחה בכלים

- כתב הטור (סימן סט): "ואם מלח בכלי שאינו מנוקב הכלי אסור להשתמש בו וכו'"**
 א. וקשה דהא קיימא לן (אורח חיים תמו, ה) "דאין מליחה לכלים", כיצד יישבו הפוסקים לסתירה זו?
 ב. עבר והשתמש בכלי הנ"ל למאכל יבש רותח, או מרק רותח האם בדיעבד המאכלים מותרים באכילה, פרט האם ישנתנה הדין כשהכלי עצמו היה קר או רותח?
 ג. האם מצד הדין יהיה מותר להניח בכלי הנ"ל לכתחילה מרק קר, פרט בסוגי הכלים?

2. הכשרת כבד

- הראשונים דנו בכבד העומד לצלייה או לצלייה ובישול האם טעון חיתוך.**
 א. הבא את מקור הדין מן הגמרא, הסבר הראשונים, ופסק השולחן ערוך ורמ"א?
 ב. באר את צורות החיתוך השונות – המועילות להכשרת הכבד לכתחילה ובדיעבד?
 ג. באופן שנצלה הכבד ללא חיתוך האם יש תקנה להכשירו לאחר צלייתו, מדוע?

3. דין חתיכה נעשית נבילה

- א. האם אמרינן חתיכה נעשית נבילה במקרים הבאים:
 1. בבשר וחלב דרבנן
 2. בלח בלח – (פרט בבשר בחלב ובשאר האיסורים)
 3. באיסור במשהו
 ציין בכל הנ"ל את שיטות הראשונים וטעמיהן וכיצד נפסק להלכה?

עמוד 1 מתוך 3

4. דין "תתאה גבר"

- א. מהו המקור בגמ' לדין תתאה גבר? האם אמרינן תתאה גבר במליחה? פרט שיטות הראשונים בזה ופסק השו"ע והרמ"א. ומתי תהיה הנפק"מ ביניהם?
- ב. בשר צונן שנפל לתוך חלב רותח - מה דינו? כתוב שיטות הראשונים בזה.
- ג. האם יש הבדל בין חלב צונן שנפל על גבי בשר רותח המונח בקדירה לבין חלב רותח שנפל על גבי בשר צלי רותח שהוא מחוץ לקדירה?

5. תחיבת כף הבלועה מאיסור לקדירה

- א. לקח עם הכף דג טמא מן הקדירה וחזר ותחב את הכף לקדירה כנגד מה צריך לשער בששים? והאם יש הבדל בין כלי חרס למתכת בזה?
- ב. מה הדין במקרה הנ"ל אם לקח עם הדג הטמא מעט מן התבשיל כנגד מה צריך לשער בששים? הסבר מדוע.
- ג. האם יש הבדל במקרים הנ"ל אם הכף חדשה או ישנה? הסבר מדוע.

6. דין "אין הנאסר חמור מן האיסור"

- א. מלח הבלוע מדם שנתנו אותו בקדירה, ויש ששים כנגד המלח אך עדיין המלח נותן טעם בקדירה. מה דין הקדירה? פרט הדעות בזה.
- ב. חתיכת בשר שמינה שבלעה איסור כחוש, ונצלחה יחד עם חתיכת היתר אחרת - מה דינה? ומדוע? ומה ההבדל בין המקרה הנ"ל לאיסור כחוש שנצלחה עם חתיכת היתר שמינה - הסבר מדוע.
- ג. האם אמרינן בכלי הבלוע מאיסור כחוש דין "אין הנאסר יכול לאסור אלא במקום שהאיסור יכול לילך", מה הטעם לכך ומה הראיה לזה?

7. כותב הרמ"א (סוף סימן פז): "אבל אם היה שם ג"כ מעמיד היתר, הוי זה זה גורם, ומותר".

- א. מהו המקור התלמודי לדין "זה זה גורם"?
- ב. מה הדין באופן כשכל אחד יכול להעמיד בפני עצמו?
- ומה הדין באופן ששני המעמידים אין בכוחם להעמיד בפני עצמם אלא רק בהצטרף שניהם?
- ג. האם דין "זה זה גורם מותר" נאמר גם כשאין פי ששים בהיתר כנגד המעמיד האסור?
- ד. חווה דעתך - הדין "זה זה גורם מותר" האם הוא לכתחילה או בדיעבד? נמק!

8. דין נפל אחד מהם לים

- כתב השו"ע בסי' ק"י "דבר שאינו בטל מחמת חשיבותו כגון בריה או חתיכה הראויה להתכבד שנתערב באחרים ונאכל אחד מהם בשוגג או שנפל מעצמו לים הותרו כל האחרים"
- א. מהו מקור דין זה בגמרא? והאם ההיתר הוא להנאה או גם לאכילה? פרט שיטות הראשונים בזה.
 - ב. כיצד פוסקים הש"ך והט"ז בדין "נאכל אחד מהם בשוגג" ומהו הטעם לשיטתם?
 - ג. כיצד ניתן לאכול את החתיכות הנשארות? על ידי אדם אחד או על ידי שניים? לשיטת הב"י והט"ז.

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

9. אפיית בורקס איסור עם היתר

אפה בתנור בורקסים ממולאים בשומן איסור יחד עם בורקסים הממולאים בשומן היתר ולא היה בכל חתיכה בפני עצמה ששים כנגד שומן האיסור אולם בכולם יחד היו פי ששים ממנו. מה דינם?
א. כתוב את מחלוקת הראשונים בדין פעפוע שומן איסור מחתיכה לחתיכה בלא רוטב, וכיצד פוסק המחבר? עמוד על הסתירה בפסקיו וכיצד מיישבים זאת האחרונים?
ב. מה הדין לדעת הרמ"א כשמלח חתיכת איסור שמינה עם חתיכת היתר? והאם יש הבדל בין מליחה לצלייה לשיטתו?

10. דין מדיח כלים

עקרת בית הניחה בטעות כלים בשריים וחלביים שדבוק בהם שאריות חלב ובשר במדיח כלים המתוץ בשלב ראשון מים רותחים (70 מעלות) על הכלים ללא תוספת חומר ניקוי ובשלב שני מותזים מים רותחים המעורב בהם חומר ניקוי.
א. באר דין נ"ט בר נ"ט לשיטות השונות. הבא את הסוגיא וכיצד מבארים אותה הראשונים?
ב. התייחס לדין הכלים, המדיח, וכן לאיסור בישול בשר וחלב בשאריות?

11. מעשה בבית המטבחים

בבית המטבחים עבדו מספר שוחטים בשחיתות עופות, ואירע שנתגלתה סכין פגומה אצל אחד השוחטים לאחר שנתערבו כל התרנגולות וכבר נמרטו הנוצות מהן.
נשאלת השאלה מה דינם של כל העופות הכשרים (שהם הרוב)? המעורבים עם התרנגולות הטריפות? כתוב את הדעות השונות וכיצד נפסק להלכה.

נ"ט בר נ"ט

12. ראובן המשמש כטבח בישיבה שאל את הרב: "פעמים שבישילתי אורז או סחוג לסעודת הצהריים בסיר בשרי נקי. ונשאר מן האורז או מן הסחוג בסיר. כדי לא לאבד את האורז או הסחוג רצוני להגיש אותם בארוחת ערב חלבית.

א. כיצד ישיב הרב באופן שבושל האורז או הסחוג בקדרה בת יומה או שאינה בת יומה?
ב. כמו כן האם יהיה מותר לתכנן לבשל בסעודת הצהריים אורז או סחוג בכמות גדולה בקדרה בשרית נקייה בת יומה או שאינה בת יומה על מנת שתספיק גם לסעודת הערב החלבית?

* * *

עמוד 3 מתוך 3